

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

Cap. V. De cæteris Requisitis ad Sacrificium, & de Ritu in eo servando.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

Respondeo cum distinctione: si designati sint dies propter specialem cultum, seu devotionem, puta Feria sexta ob Domini Passionem, Sabbatum ob B. V. non satisfacit, si celebret Feria 5. aut Dominica sequenti; satisfacit vero, si designati sint propter fructum missæ, quia tunc servatur saltem quoad substantiam mens designantis; & parva illa variatio temporis, cum non sit in præjudicium, ad summum erit veniale, & ex rationabili causa nullum Tambur. l. 3. *Miss. c. 3. §. 3.* addens n. 2. etiam in priori casu vix illa modicam varietatem posse accedere ad mortale, nisi designatio diei esset in commoditatem audientium, qui proinde die Festo Missam non possent audire.

CAPUT V.

De cæteris Requisitis ad Sacrificium, & de Ritu in eo servando.

§. I.

De cæteris Requisitis ad Sacrificium.

PRÆTER dicta Superioribus capitibus requiritur juxta communem, & probabiliorem sententiam, teste Croix n. 318. tantum sub veniali Crux cum Crucifixo, & probabiliter in necessitate sufficit sola Crux: Croix cit. Unde inferunt Vasq. Gob. Pasp. Spor. melius esse etiam ex sola devotione celebrare sine omni Cruce, quam Missam ex Crucis defectu omittere. Sufficit autem Crucifixus etiam depictus vel pro Icone Altaris, vel in Tabernaculo. Si Venerabile sit expositum, non opus esse Cruce, docent multi apud Croix n. 321. sed aliqui referunt hanc declarationem S. Congr. 14. Maji 1707. *Quando super Altare expositum est Venerabile debet etiam in eo collocari crux cum imagine Crucifixi.*

Secundo Mappa ex lino, vel cannabe, vel gossipio, & quidem triplex, ex Missali; at sufficere duas docent Henr. Suarez, Layman. Bonac. Gob. & alii plures contra Gavant. & Jordan. sic habet usus, & pro tertia servit Corporale. Una tamen longa potest servire pro pluribus, si duplicetur, vel triplicetur saltem quoad illam

partem, in qua est lapis consecratus, vel si totum altare sit consecratum, ubi reponitur Calix cum Patena: Croix ex Pasq. n. 324. Non est omnino necessarium, ut sit benedicta: quare in necessitate adhiberi potest vulgaris, & deinde aliis usibus reddi: Busemb. Laym. Sylv. Azor. Suarez, Tann. Tambur. Spor. Sine necessitate celebrare sine ulla mappa est mortale; in gravi autem necessitate nullum est peccatum: Croix n. 325. ex Pasq.

Tertio, Vestes sacrae, nimirum Amictus, Alba, Cingulum, Stola, Manipulus, & Casula: Item Corporale lineum, saltem in ea parte, qua debet tangere Hostiam, & Calicem, & Palla item linea saltem ex ea parte Superiore, & Corporale in extremitatibus possunt esse ex auro, aut serico elaborata: Palla deficiente potest ejus loco adhiberi aliud Corporale, vel Purificatorium, vel Bursa: Croix num. 332. Item Purificatorium, sine quo tamen celebrare, quando facile haberi non potest, non esse mortale dicit Gob. & cum non requirat benedictionem, potest adhiberi strophium mundum non applicandum deinde usibus profanis, & abluendum in prima lotionem à persona sacra, hoc est saltem ab habente primam tonsuram, ut dicunt Pasq. & Suarez, ap. Croix n. 331. quod valet etiam de corporalibus. Color paramentorum non est præcepti, sed directionis: Busemb. Homob. Dian. Suarez. Avers. Quart. At juxta Gob. apud Croix n. 340. mortale esset, si in Paschate celebraretur in nigris. Color autem aureus, sive croceus æquivalet omni coloribus: ita Quarti.

Prædicta indumenta, & ornamenta debent esse benedicta vel ab Episcopo, vel à Sacerdote habente privilegium, ut habent Superiores Mendicantium pro suis tantum Ecclesiis, non pro extraneis, ut habet Aversa apud Croix num. 353. ex quibusdam declarationibus S. Congreg. Tambur. tamen apud Croix citat. docet, Superiores Ordinum mendicantium adhuc posse etiam pro extraneis, ubi est usus, & Sporer testatur, Superiores sui Ordinis Seraphici bona fide id passim facere: sæpius etiam id factum per Rectores Societatis testatur Croix citat. qui addit, hoc ipsum absolute docere Tambur. Pasq. & Gob. Nomine autem Rectoris venit etiam Rector Seminarii habens sub se personas Societatis. Amittunt autem benedictionem, quando ita franguntur, aut lacerantur, ut non sint amplius apta
ad

ad usum, ad quem sunt benedicta: Avers. Gob. ap. Croix n. 356., ut si anterior pars casulæ à posteriori separetur, vel si ex alba detrahatur manica, etiamsi alia alluatur: excipit Aversa, nisi ab initio ita essent aptatæ manicæ, ut funiculis possint alligari, & solvi, quia tunc se haberet, ut Calix habens juncturam tornatilem inter cuppam, & pedem, qui certe non amittit consecrationem per hoc, quod cuppa separetur à pede.

Grave sacrilegium est celebrare sine vestibus sacris, hoc est benedictis: Vasq. Navar. Suar. Con. Bon. Bufemb., Pal. p. 10. n. 8., ita ut, regulariter loquendo, nec in gravi necessitate liceat, & in earum defectu cesset obligatio vel audiendi, vel celebrandi Missam. Laym. tamen, & Dian. docent in gravi necessitate licitum esse celebrare sine Stola, vel Manipulo, vel uti cingulo non benedicto, vel si fractum sit, rursus connectere. Item, si Parochus nullam haberet albam benedictam, posset die festivo celebrare in non benedicta: Gob. apud Croix n. 328. & secundum Pasq. apud eund. num. 325. est tantum veniale non adhibere amictum in illis, qui non ad caput tegendum, sed tantum in humeris ferunt, est tamen mortale nullum adhibere corporale: aut non benedictum, nisi excuset gravis necessitas. Idem Suar. Sa, Azor. apud Pal. cit. docent, posse Sacerdotem uti Stola pro Manipulo, vel Manipulo pro Stola, si habeat longitudinem sufficientem ad tegendos humeros, quia videntur plus, minusve esse ejusdem formæ, quæ est essentia harum vestium: quæ, si duplices sint, ex parte nimirum interiori, & exteriori, singulæ remanent benedictæ, si separentur. Si paramenta non sint enormiter immunda, erit tantum veniale in illis celebrare: etiamsi esset ipsum corporale: March.; imo adhibere vestes, & paramenta non munda, quando munda haberi non possunt, non est peccatum: Suar. Gob. apud Croix num. 336. Detritæ non sunt applicandæ usibus profanis, sed vel exurendæ, vel è majoribus faciendæ minores, ut è stola manipuli, ex albis amictus, quæ in tali casu probabiliter ex Gob. ap. Croix num. 357. indigent nova benedictione: quamvis ex eodem Auctore probabile sit etiam oppositum. Vestibus autem sacris uti ad comediam vix vacat culpa mortali: Suar. Gob. apud Croix num. 337. At non est prohibitum, tales vestes conficere ex profanis, e. g. planetam ex veste muliebri: Suar. Pal. Tamb. Demum probabi-

lius excusatur à peccato Sacerdos celebrans sine vestibus sacris ex metu mortis, dummodo absit contemptus Fidei, vel Religionis: Azor. Vasq. Val. Bec. Bonac. Dian. Pasq. Gob. Requies. Spor. apud Croix n. 339. contra Cajet. Nugn. Suar. Pal. Fill. putantes, id esse intrinsece malum. Notat tamen Averf. casum vix habere locum in praxi, quia vix aberit contemptus Fidei, vel Religionis, qui certe est intrinsece malus.

Quarto sub mortali etiam requiritur Calix, & Patena consecrata ab Episcopo, vel aliis habentibus talem facultatem, ut habent Abbates Pontificalia exercentes, etiam Regulares; sin minus de jure communi, saltem vel ex privilegio, ut innuit Averf., vel ex consuetudine, ut habent Zabar. Mend. Less. apud Croix n. 354. & quidem etiam pro extraneis Ecclesiis, ut ait Averf. apud Croix n. 353. ex Tamb. Bordon. Gavant. dicentibus, non fuisse per declarationes S. Congr. revocata hanc facultatem pro Ecclesiis extraneis, quoad vasa Sacra, quamvis revocata fuerit, quoad Sacra indumenta. Putant aliqui cum Dian. & Pasq. apud Croix num. 352. vasa, & paramenta sacra per usum etiam mala fide factum in Sacrificio consecrari, & benedici substantialiter, ita ut alius iis utens non peccet: sed melius contradicunt Lug. Dicast. Tamb. & alii: vid. Croix l. c. Materia tum Calicis saltem quoad cuppam, tum Patenae debet esse aurum, vel argentum; at potest esse stannum urgente paupertate: v. Croix à num. 345. Notat Gob. apud eund. num. 346. Theologos in magna paupertate nec repudiare plumbeum: & Fug. admittit etiam ex aere, vel auricalco, dummodo cuppa sit inaurata. Si Calix in cuppa sit argenteus, vel etiam stanneus, ne sub veniali quidem requirunt in ejus parte interiori inaurationem Tamb. Gob. Spor. & alii communiter, teste Croix l. c. quamvis Rubrica praescribat: unde licitum est celebrare in Calice, & Patena argenteis ex diuturno usu jam deauratis, seu in quibus aurum jam est corrosum; nec enim in tali casu consecrationem amittunt, quam unice amittunt, quando non sunt amplius apta ad usum, cui sunt destinata: unde, si denuo inaurantur, probabiliter non indigent nova consecratione, cum sit idem Calix, & eadem Patena: Pyxis vero, & Sphaera, seu lunula tangens immediate Sacramentum non sunt consecrandae: Gav. Pasq. apud Croix num. 348., imo probabiliter neque de necessitate benedicendae: Sylv. Sot. Vasq.

Vasq. Bonac. Pasq. & alii multi cum Spor. valde tamen conveniens est, ut benedicantur, ut fert etiam usus: possuntque benedicere etiam Superiores Mendicantium, ut & cætera paramenta, in quibus non adhibenda est sacri chrismatis unctio: Laym. apud Croix num. 348.

Quinto, Missale, Lumen, & Minister inserviens: Missale sub gravi peccato requiritur Canonem saltem continens, ex Bonac. & aliis communiter ap. Busemb. non est tamen necesse, ut sit benedictum, & in necessitate sufficit Missa descripta in charta: Tambur. Gob. vel quod Sacerdos dicat ex memoria: Layman. Gob. Spor. contra Tann. Qui visu careat ad legendum, si videat sufficienter Hostiam, & Calicem, ita ut absit periculum amittendi particulas, vel irreverenter tractandi Sacramentum potest dicere Missam, quam scit memoriter: ad vitandum tamen scandalum debet omnia peragere cum Missali, ac si legeret: Croix n. 364. ex Gob. Candela accensa debet esse duplex, & cerea, & quidem sub mortali juxta Fag. Regin. Vasq. & alios contra Nugnum, & Marchinum: in necessitate tamen sufficit una etiam ex febo, vel lucerna, aut lampas ex oleo: Dian. Layman. Azor. Sine omni lumine nunquam licet celebrare secundum Lug.; ita ut extingueretur ante consecrationem, & aliud haberi non posset, Missa esset relinquenda, etiam si dandum esset Viaticum moribundo, juxta Fag. & Quintanad.; quamvis contradicant Leand. Gob. & Spor. apud Croix n. 393. qui probabile esse dicit ex Pasq. in gravi necessitate licitum esse celebrare sine lumine, quia hoc requiritur ex præcepto Ecclesiæ, à quo excusat gravis necessitas. Demum Minister inserviens Sacerdoti, & quidem masculus etiam sub mortali requiritur juxta Navar. Fag. & Zenob. Verum, si adsit gravis necessitas vel Missæ audiendæ die Festo, vel viatici dandi juxta Suar. Lug. Con. Sylv. Averf. Sa, Bonac. Dian., imo juxta aliquos apud Henao, teste Croix num. 385., etiam si alias multis diebus ferialibus deberet Sacerdos omittere Sacrificium, potest celebrare sine Ministro, & sibi ipsi respondere, ut etiam tempore pestis ad vitandum periculum contagionis, si celebrando debeat se alere: Croix num. 286. ex Pasq. qui cum Gob. aliisque communius apud Croix num. 388. dicit, melius esse sine Ministro celebrare, quam permittere, ut femina ministraret

fret ad Altare, in quo gravem culpam agnoscunt contra Sylv. & Nugn., putantes, peccari tantum venialiter. Dixi *Ad Altare*, nam possunt licite moniales respondere Celebranti è Choro, ut passim fit, aliis ministrantibus ad Altare. Filii ante ordinationem patris legitime nati possunt patriam ordinato ministrare: secus vero illegitimi, nisi essent occulti, quia tunc cessat indecentia: Croix n. 389. ex Pasq.

Velum Calicis, manutergium, pulvinar pro libro, candelabra, antependium, bursa pro corporali requiruntur ob decentiam tantum, nec indigent benedictione: quare si aliquid ex his desit, potest ex profanis congruenter mundis accipi, & deinde suis utibus reddi.

Denique Sacerdos debet celebrare calceatus, ex Rubr. non esset tamen mortale nudis pedibus celebrare: Bonac. Avers. contra Sylv., imo nec veniale, urgente necessitate, vel rationabili causa, Pasq. Gob. Spor. ap. Croix num. 390. qui addit, sufficere crepidas. Item debet esse capite nudus, *cap. Nullus Episcopus, de Consecr. dist. 1.* Ledesm. tamen putat, non esse mortale legere tecto capite, quod admittunt Dian. & Spor. aliqua causa subsistente; Sylv. autem dicit, ex rationabili causa esse licitum: at plures Doctores ad celebrandum tecto capite, etiam solum usque ad consecrationem, requirunt licentiam Episcopi, vel Prælati, quam licentiam alii dicunt non posse dare, nisi Papam, v. Croix num. 400.

§. II.

De Ritu servando in sacrificio.

RITUS in Missæ celebratione servandus præscribitur in Rubricis Missalis Romani, quæ sunt quædam ordinationes, vel directiones Ecclesiæ, secundum quas aliqua sunt agenda. Notandum tamen hic, S. Pium V. permisisse aliquos ritus peculiare in aliqua Ecclesia particulari, quos per ducentos saltem annos observare consueverat; iisdemque Ecclesiis permisit, ut de consensu Prælati, ac totius Capituli possunt amplecti Ritus Missalis Romani. Has rubricas convenienter adhiberi, de Fide tenendum est ex Suar., cum pertineant ad

ad religiosum cultum, & reverentiam tanti Sacramenti, & Apostolorum traditioni sint conformes, in Trid. *sess.* 22. c. 5. An autem dictæ Rubricæ obligent sub gravi, variant Doctores, Azor. Suar. Bonac. & alii apud Dian. p. 1. tr. 14. ref. 55. docent, obligare sub gravi: nisi parvitas materiæ excuset, probantque ex eo, quod Pius V. in Constitutione initio Missalis apposita omnibus, & singulis præcipiat *In virtute S. Obedientiæ, ut Missam juxta ritum, modum, ac normam, quæ per Missale hoc à nobis nunc traditur, decantent, ac legant.* At Tambur. Lug. Gav. & alii distinguunt duplex genus rubricarum, præceptivarum alterum, alterum directivarum. Præceptivas dicunt illas, quæ continent aliquid, quod ex jure, vel legitima consuetudine graviter jubetur, ut sunt ordinationes Ecclesiæ de jejunio servando ante celebrationem Missæ, de integritate Sacrificii, de loco, ara, vasibus, vestibus sacris, de materia Sacramenti, ut de azymo in Ecclesia Latina, & generaliter omnes Rubricas circa aliquod requisitum ad valorem Sacramenti. Directivas dicunt reliquas, de quibus non constat apud Doctores, quod graviter præcipiantur: quare sine onere peccati mortalis dicunt præscribi, ut ante, & post Missam oretur, ut recitetur certus numerus Orationum, &c., dummodo in omissione hujusmodi Rubricarum absit scandalum, & gravis contemptus observationis Rubricæ, quia levis est, seu contemptus levitatis cæremoniæ, quem venialem culpam dicunt Sot. Laym. Tamb. Gobat. apud Croix num. 411.; sed qualis esset contemptus Potestatis Ecclesiasticæ, vel Papæ, vel alterius Superioris hoc disponentis, qui semper continet culpam gravem: Croix ib.

Quæres primo, An, & quale peccatum sit omittere aliquam partem Missæ?

Respondeo primo, Dictum esse tom. 1. tr. 2. d. 1. q. 4. c. 5. §. 1. quomodo peccetur per omissionem hujus, vel illius partis in Missa audienda ex obligatione, quæ multo magis valent de omissione partis in Missa legenda. Aliqua tamen sunt hic addenda: quare

Respondeo secundo: Partes Missæ dividi in ordinarias, & non ordinarias. Ordinariæ sunt, quæ semper dicuntur, ut Confessio, Oratio, Epistola, Evangelium, Præfatio, Canon, *Pater noster*, *Agnus Dei*: non ordinariæ sunt, quæ non semper dicuntur, ut *Gloria*, Orationes
secun-

secundariæ, pluralitas epistolarum, *Credo*, diversitas præfationum, vel quorundam intra Canonem. Jam vero omittere partem ordinariam per se loquendo est mortale, nisi excuset parvitas materiæ, vel si non sit ritus ob speciale mysterium notabilis: econtra veniale tantum est omittere unam ex partibus non ordinariis. Hinc sequitur, esse mortale omittere Epistolam, Evangelium, aut partem notabilem Canonis, oblationem Hostiæ, vel Calicis, & ex Suar. & Gob. apud Croix num. 419. fractionem Hostiæ, aut illius cum calice mixturem, aut signa multa, quæ fieri debent super oblata: item *Pater noster*, vel *Agnus Dei*, ex Pasq. apud Croix cit. qui in hoc illum damnat nimii rigoris, vel omittere partem notabilem eorum, quæ sunt propria Missæ solemnis, licet non cantetur ex obligatione: Pasq. apud Croix num. 425. & ex Franc. Lug. omittere omnia, quæ cantantur à Choro, & Ministris, quamvis Card. Lug. & Avers. putent, hoc esse veniale; imo Tambur. Pelliz. Quarti nullum, si Sacerdos attendat ad ea omnia, dum canuntur. Contra vero non nisi veniale est omittere *Gloria*, vel *Credo*, vel *Lauda Sion*, vel *Victimæ paschali*, vel *Veni Sancte Spiritus*, vel *Dies iræ*: imo ex Quarti, & Pasq. apud Croix num. 420. veniale est: & rationabili causa nullum juxta Pasq. etiam multas partes hujusmodi non ordinarias omittere, quamvis facerent magnam quantitatem, v. g. in 4. temporibus omittere omnia *Plectamus genua*, cum omnibus secundariis orationibus secretis, & postcommunibus, & cum secundariis epistolis. Item veniale est omittere specialem præfationem, vel in Canone speciale *Communicantes*, vel *Hanc igitur*, dummodo legantur ordinaria, seu communia. Veniale pariter est omittere aliquas benedictiones, cruces, deosculationes altaris, inclinationes, genuflexiones, dummodo non conflent partem notabilem Missæ; vel ea nimis celeriter facere: item omittere Evangelium S. Joannis, vel aliud legendum post Missam, quia in rigore non est pars Missæ, ex qua ratione veniale ad summum est (quamvis juxta Lohn. ap. Croix num. 413. nullum) omittere lotionem manuum ante Missam, & Orationes inter induendum dicendas, juxta communem sententiam, teste Croix n. 415. contra Navar. Azor. Gav. putantes, esse mortale.

Quæres secundo, An, & quale peccatum sit addere, commutare, vel invertere aliquid in Missa?

Respon-

Respondeo primo, Mortale esse addere notabiliter multum ad Missam: Spor. apud Croix n. 429. addere tamen unam collectam vix erit peccatum secundum Pasq. & Gob. ibid.; facile enim non excusat aliqua causa, aut devotio. Dicere *Gloria*, vel *Credo*, quando est omittendum, est veniale: Suar. Gob. ib. Excipit Aversa, nisi fieret cum magna deformitate, ut si alterutrum diceretur in Missa de *Requie*. Non est peccatum sub longo cantu ad *Gloria*, vel *Credo* orare vocaliter, seu recitare parvas horas memoriter; quod à fortiori valet de Diacono, & Subdiacono in Missa solemni: Cajet. Tan. Gob. apud Croix num. 430. contra Tamb. Lohn. putantes, esse veniale in Celebrante. Similiter nullum peccatum est intermiscere etiam cum aliqua interruptione meditationem, seu considerationem circa ea, quæ in Missa geruntur, quia non deest continuatio moralis, quando mens manet applicata Missæ: Nav. Quarti, Croix num. 431.

Respondeo secundo, esse peccaminosam juxta quantitatem materiæ voluntariam mutationem precum in alias preces non approbatas ab Ecclesia; ita ut in materia notabili sit mortale: veniale vero tantum esse, si mutatio fiat in alias Preces approbatas in Missali, ut esset mutatio unius Epistolæ in aliam, &c. nisi afferat magnam deformitatem, ut si Evangelium Paschatis conjungeretur cum Epistola Defunctorum, aut alio simili modo: Croix num. 432. Mutatio in verba synonyma est culpa venialis, nisi materia sit notabilis; tunc enim erit mortalis juxta Pasq. apud Croix num. 433. In Canone vero quælibet mutatio, ut etiam omissio mutans sensum, est culpa gravis: levis vero, si non mutat sensum, etiamsi plura verba omitantur, e. g. plura nomina Sanctorum: Fill. Dian. Avert. apud Croix num. 418. Quod si verba in Canone sint detrita, nec sciuntur memoriter, & non nisi post longum tempus haberi posset aliud Missale, omittens excusatur: Pasq. Verric. apud Croix ib. Si quis loco Episcopi nominandi in Canone nominet Generalem sui Ordinis, Dian. p. 2. t. 14. ref. 4. dicit à Papa & à S. Congreg. damnari mortalis: sed Rodr. Bordon. Tamb. Spor. apud Croix num. 463. dicunt, non constare de tali declaratione, adeoque non esse mortale, nisi fiat animo inducendi novum ritum, vel in contemptum Episcopi. Mutare imperfecte actiones, e. g. breviorum Crucem facere, vel inclinare os ad altare, & non formare osculum est veniale juxta Suar. & Quarti.

Quarti, contradicente Pasq. qui nullum in eo peccatum agnoscit.

Respondeo tertio, Inversionem partium ejusdem rationis esse culpam venialem tantum, ut recitare unam Orationem, vel unam Epistolam ante aliam, quando plures sunt dicendæ; si vero partēs sint dissimiles, ex proposito eas invertere erit mortale, ut legere Evangelium aut Epistolam; in his enim est magna deformitas.

Quæres tertio, Quænam expressio verborum requiritur in Missa?

Respondeo, non sufficere solam expressionem mentalem, sed requiri sub gravi vocalem, & talem, ut absolute loquendo, & secluso omni impedimento, sit audibilis: oratio enim vocalis, ut distincta à mentali, debet habere sonum: omnis autem sonus est audibilis, cum sit objectum auditus: quare, si quis notabilem partem verborum Missæ ita formaret intra labia, & dentes, ut, secluso omni impedimento se ipsum audire non posset, peccaret mortaliter: Croix num. 438. ex communiore sententia contra Azor. Tamb. Caram. Quar. & alios apud Dian. p. 2. tr. 12. ref. 9. putantes, sufficere, quod verba formentur per motum oris, & linguæ; sic enim, inquit, oratio non est pure mentalis; ergo vocalis: quam sententiam Gob. videtur admittere ut probabilem; notantque Nav. & Fill. posse servire scrupulosis. Legere submisse, que alte dicenda sunt, veniale esse, docet Sanch. in *Consil.* l. 7. c. 2. dub. 8. num. 6. cum aliis, & Tamb. ex Lugo dicit; id passim fieri à timoratis: probabilius vero nullum esse peccatum dicit Pasq., si celebrans ita alte exprimat verba, ut hæc excedant terminos orationis secretæ, v. Croix num. 430. Recitare alte partem notabilem eorum, quæ submisse dicenda sunt, damnant mortalis Gav. Quart. Pasq. ap. Croix num. 440. Communiter tamen Doctores dicunt, esse veniale ita alte proferre verba consecrationis, ut audiantur ad sex, vel octo passus; mortale vero, si audiantur ad 40. passus. Mutilare ob nimiam accelerationem ultimas syllabas, vel ob syncopen intermedias, salvo sensu, & significatione, & secluso scandalo, est veniale tantum, & si fiat ex defectu naturali, nullum erit peccatum: Quart. Pasq. ap. Croix n. 442.

Quæres quarto: An, & quale peccatum sit voluntaria distractio in legenda Missa?

Respon-

Respondeo, Distractionem, quamvis longam extra Canonem, & Sumptionem, esse tantum venialem culpam: Tamb. *de Sacram.* l. 2. c. 3. num. 8.; diuturnam vero sub Canone esse mortalem; saltem ob periculum committendi in eo errores: Tamb. Gob. apud Croix num. 443. cui sententiæ videntur non adhærere: Dian. & Bard. apud Croix num. 443. Idem dicit Tamb. *ibid.* de distractione voluntaria sub Communionem, sed Gob. merito dubitat de tanto rigore, qui certe non admittitur in laico communicante. Probabile tamen est, quamcunque internam distractionem etiam sub consecratione, vel Communionem fore culpam venialem, cum probabile sit ex dictis tom. 1. tr. 2. d. 1. q. 2. c. 1. §. 3. quæst. 7. quod attentio interna opposita distractioni non præcipiatur sub gravi, & quod essentia Orationis de se, & objective religiosæ sufficienter constituatur per attentionem externam, & illam attentionem internam, quæ implicite continetur in intentione orandi virtualiter perseverante: v. Croix loc. cit.

DISPUTATIO V.

QUÆSTIO UNICA.

De Sacramento extremæ Unctionis.

Hoc Sacramentum à Christo Domino institutum, à B. Jacobo Apostolo 5. 14. promulgatum est his verbis: *Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio Fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus: & si in peccatis sit, remittentur ei.* Quæ verba innuunt Materiam, & Formam, Ministrum, Subiectum, & Effectum hujus Sacramenti, de quibus hic nobis agendum.

CAPUT I.

De Materia, & Forma Extremæ Unctionis.

MATERIA hujus Sacramenti alia est remota, alia proxima. Materia remota est oleum olivarum: Doctores communissime ex text. cit. Hinc opinio illorum, *R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III.* N qui